

Innspill til forskningsprioriteringer Statsbudsjettet 2022

Styret i [Forskningsinstituttene Fellesarena FFA](#) vil gjerne gi følgende innspill til Statsbudsjettet for 2022.

1. Grunnfinansieringen fra Forskningsrådet til forskningsinstitutter økes med 320 mill i 2022 for å bygge kunnskapsplattform for et konkurransedyktig næringsliv og et godt og omstillingsdyktig velferdssamfunn

Begrunnelse:

Regjeringens Strategi for en helhetlig instituttpolitikk, lansert av forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Asheim 11.februar 2020, slår fast at norske institutter har lav grunnfinansiering sammenlignet med forskningsinstitutter i andre land. Som OECD påpeker i sin gjennomgang av det norske forsknings- og innovasjonssystemet, er grunnfinansieringen av norske forskningsinstitutter så lav at det begrenser instituttene mulighet til å ta egne initiativer og bidra fullt ut til innovasjon og omstilling. Forskningsrådet slår fast at institutter som har en god langsiktig finansiering, presterer bedre.

Økningen i grunnfinansiering bør knyttes til prioriteringene i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning og konkretiseres i en forpliktende *opptrappingsplan* som involverer de bevilgende sektordepartementene NFD, KLD, LMD og KD. Den bør benyttes til å bygge kunnskap som skal svare på samfunnets langsiktige behov på tverrsektorielle problemstillinger, slik en også gjorde for den ekstraordinære grunnfinansieringsbevilgningen i 2020.

De teknisk-industrielle instituttene har lavest grunnfinansiering i dag. Evaluering av de samme instituttene viser at de bedriftene som samarbeider med instituttene, har en vesentlig høyere økning i verdiskaping enn sammenlignbare bedrifter i samme sektor. Muligheten for å bygge en beredskap i form av kunnskapsplattform for fremtidens næringsliv og et bærekraftig samfunn, før den etterspørres, er i dag for svak og må styrkes. Gjennom grunnfinansiering bygger en slik kunnskap.

Alle instituttgrupperingene må løftes de neste 5 år. Det betyr en økning på 320 mill kr i 2022, slik:

Instituttgruppe/finansierende departement	Grunnfinansiering % 2018		Ekstraordinær GF 2020	2021	2022	2023	2024	2025	Sum økning ¹ mill kr
Tekniskindustrielle institutter /NFD	7 %	Økning mill kr	250	50	200	210	210	220	890
Miljøinstitutter /KLD	12 %		30	10	45	50	50	50	205
Primærnæringsinstitutter /NFD og LMD	15 %		10	10	40	45	45	50	190
			15						
Samfunnsvitenskapelige institutter /KD	16 %		0	0	35	35	40	45	155
Sum	11 %		305	70	320	340	345	365	1440

Grunnfinansieringen til instituttene må kompenseres i alle departementer for ABE-reformen (effektiviserings- og avbyråkratiseringskutt i staten) hvis disse beløpene skal være reelle.

FFA har innspill til hvordan en omdisponering av FoU midler kan bli mer målrettet og gi mest mulig dokumentert effekt, se pkt 4 under. En slik dreining av forskningsmidlene vil også føre til økt kvalitet i

¹til 25% av omsetning 2018

forskningen og vil gjøre at forskningen blir tilgjengelig for andre bedrifter og offentlige virksomheter og vil dermed bidra til økt verdiskaping og omstilling

2. Norge må øke deltagelsen i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon. Da må STIM-EU videreføres i Horisont Europa. (Budsjettkonsekvens hvis 3% returnmål: KD inntil 50 mill kr)

Begrunnelse:

Norges deltagelse i verdens største prosjektsamarbeid gjennom EUs rammeprogram for forskning og innovasjon er avgjørende for norsk omstilling til et bærekraftig samfunn, det grønne og digitale skiftet. EUs European Green Deal vil være førende for forsknings- og innovasjonspolitikken. EUs forskningssamarbeid er den viktigste internasjonale arena for norsk forskning. FFA mener at det er avgjørende at Norge deltar i dette europeiske samarbeidet med de beste innen forskning og forskningsbasert innovasjon. Særlig forskningssamarbeid bør vektlegges (fremfor forskningsarbeid med kun én deltager), herfra skapes ringvirkninger i samfunnet. Det fordrer at STIM-EU videreføres tilpasset Horisont Europa.

Stortingets mål om 2% retur fra Horisont 2020 ble nådd i 2019, i 2020 har en nådd 2,46%. Det tilsvarer 13,6 milliarder kroner til norske miljøer. Samlet gir dette norske aktører tilgang på forskning og innovasjon til en verdi av 93 milliarder kroner. Norge er fremdeles netto bidragsyter og Regjeringen påpeker at det er et mål å stabilisere og øke deltagelsen i forskningssamarbeidet i EU ytterligere, mot 3%. FFA støtter denne ambisjonen og mener at det må gjøres gjennom å bryte returnmålet ned på FoU-utførende sektor for å berede grunnen for en mer målrettet bruk av virkemidler.

Forskningsinstituttene er viktige deltagere i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, og instituttene mobiliserer i stor grad næringsliv som samarbeidsparter i forskningsprosjektene. Skal instituttene ha mulighet til å øke deltagelsen, må STIM-EU videreføres på minimum samme nivå og med differensierte satser i programperioden for Horisont Europa. Avhengig av suksessrate i 2022, anslås rammene å være tilstrekkelige i 2022, ev økes inntil 50 mill kr.

De samlede rammebetingelsene for instituttens deltagelse må være forutsigbare og ses i sammenheng slik at alle instituttene har mulighet til å delta i bredden av Horisont Europa. Det innebærer at norske virkemidler harmoniseres med EUs virkemidler, for eksempel slik at også private bedrifter og forskningsinstitutter kan delta i Digital Europe Programme og Digital Innovation Hubs.

3. PhD-stipender til forskningsinstituttene –STIPINST– videreføres med 25 nye stipendiater i 2022 (Ingen budsjettkonsekvens, men øremerking av 25 rekrutteringsstillinger – ca 30 mill kr)

Begrunnelse:

De aller fleste som tar PhD-grad, skal ikke arbeide i UH-sektoren senere. Flere stipendiater bør derfor ha et anvendt ståsted og være attraktive for arbeid i forskningsinstitutter, private og offentlige virksomheter. I 2016 og 2017 ble hhv 20 og 25 rekrutteringsstillinger øremerket MNT-fag i forskningsinstituttene. FFA mener at det må prioriteres 25 nye rekrutteringsstillinger øremerket forskningsinstituttene i 2022. Slik vil noen stipendiater ha ståsted i anvendt forskning i instituttene og samarbeide med bedrifter og offentlige virksomheter i utdanningen. Stipendiatene skal alltid være tilknyttet et gradgivende universitet/høyskole.

4. Målrette SkatteFUNNordningen og omdisponere deler til virkemidler med høyere addisjonalitet og samfunnseffekt (ingen budsjettkonsekvens, omdisponering)

Begrunnelse:

SkatteFUNN bør nedskaleres til sin opprinnelig målgruppe som var små og mellomstore bedrifter og omfang slik at ordningen konsentreres om de prosjektene som gir størst input addisjonalitet, dvs de små- og mellomstore bedriftene. Fellesskapets midler kan brukes mer effektivt og gi større

samfunnsnytte og næringseffekt ved å omdisponere midler fra dagens SkatteFUNN til Forskningsrådets konkurransearenaer, spesifikt til grunnfinansiering og tematisk forskning rettet mot bærekraft og Langtidsplanens prioriteringer. En slik dreining av forskningsmidlene vil også gi økt kvalitet i forskningen og vil gjøre at forskningen blir tilgjengelig for andre privat og offentlige virksomheter og vil dermed bidra til økt verdiskaping og omstilling.

5. Langsiktige, tverrfaglige samarbeidsplattformer som bidrar til å bygge beste kunnskap for å møte bærekraftmålene og Langtidsplanens tematisk prioriterte områder

Begrunnelse:

Samfunnsutfordringene er tverrsektorielle og krever tverrfaglig forskning med høy kvalitet. Vi mangler grunnleggende innsikt om hvordan vi kan nå bærekraftmålene og om sammenhengene mellom dem. Kunnskap er nødvendig, for eksempel om hvordan vi i forkant kan vurdere hvordan nye teknologier eller arbeidsmåter påvirker de aktuelle bærekraftmålene, om livsløpseffekt av nye systemløsninger. Ny kunnskap må bygges og tas i bruk systematisk og løpende. Det krever langsiktige og dynamiske kunnskaps- og samarbeidssystemer.

FFA foreslår å utvikle en robust modell for å bygge kunnskapsmiljø innrettet mot verdensledende, utfordringsdrevet forskning på viktige samfunnsområder. Samarbeids- og samskapingsmodeller feks i Missions-tilnærmingen er spisset mot enkelte politikfelt og integrerer teknologisk, samfunnsvitenskapelig og økonomisk kompetanse og fremmer en kunnskapsbasert tilnærming til bærekraftig utvikling. Det er vesentlig at disse ordningene bygger oppunder insentivene for å hente det beste ut av hver sektor og etablere gode samarbeidsformer.

For øvrig støtter FFA også følgende:

Offentlig investering i forskning økes fra 1% av BNP til 1,25% av BNP, og slik at denne veksten brukes til å stimulere til privat investering i FoU, i tråd med innspill fra Abelia og NHO. Verdiskapingspotensialet i anvendt forskning må tas ut. Samfunnets anvendelse må gis prioritet gjennom økt vekt på virkemidler og prosesser for anvendelse av forskning i form av omstilling, fornyelse og kommersialisering. Virkemidlene må utvikles i samarbeid mellom brukerne, forskningsmiljøene og Forskningsrådet.

Offentlige forskningsmidler bør konkurranseutsettes i åpen konkurranse

I tråd med regjeringens strategi for en helhetlig instituttpolitikk, mener FFA at offentlige forskningsmidler som hovedprinsipp skal konkurranseutsettes. Forskningsrådets åpne konkurransearenaer bør benyttes i større grad for å sikre best mulig forskningskvalitet, samfunnsrelevans og effektivitet i bruken av fellesskapets midler. Flere departementer bør fremme forskningskvalitet og -relevans ved å åpne en større del av forskningsmidlene for konkurranse, som f.eks. forskning på helse- og omsorgsområdet, på samferdselsområdet eller i forsvarssektoren. Dette innebærer ingen budsjetvekst, men endret disponering av FoU-budsjettene i det enkelte departement.

Vi utdyper gjerne forslagene og ønsker lykke til med et viktig arbeid!

Vennlig hilsen

Lars Holden

Styreleder FFA

Agnes Landstad

Daglig leder FFA

Forskningsinstituttene Fellesarena organiserer de 32 selvstendige forskningsinstituttene som fyller kriteriene for grunnfinansiering fra Forskningsrådet, til sammen 6500 årsverk og 10,2 mrd kr i årlig omsetning, derav 1,2 mrd kr fra utlandet. Norge har i sin instituttsektor et velfungerende apparat for anvendt, tverrfaglig og målrettet forskning. Forskningen er innrettet mot de store samfunnsutfordringene og bidrar til konkurransekraft, innovasjonsevne og omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Forskningsinstituttene er sentrale forsknings- og innovasjonspartnere for bedriftene og fungerer som akseleratorer for omstilling i samfunnet. Instituttene bygger en bro mellom grunnleggende forskning og private og offentlige virksomheters behov for ny kunnskap og nye løsninger.